

Het gedenkwaardige jaar 1952

Sjoerd Braaksmā

Eigenlijk een wat vreemde titel! Er is immers geen jaar waarin geen gedenkwaardige dingen gebeuren...

Mijn geheugen wordt er echter niet beter op en er zijn dan ook veel zaken waarvan ik niet zo maar kan zeggen wanneer ze hebben plaatsgevonden. Dit geldt ook voor 1952.

Vanzelfsprekend herinner ik mij nog wel dat ik in augustus vanuit Den Bosch naar Utrecht verhuisde, er kort daarna trouwde en vervolgens met mijn kersverse echtgenote onze wittebroodsweken ten dele aan de Riviĕra en op Corsica doorbracht. De Mediterrane flora en fauna maakten veel indruk op ons, zelfs zo veel dat wij in 1956 nog eens samen naar Corsica reisden. In 1963 deed ik het nog eens, toen als reisleader voor een aantal in vogels geïnteresseerde leden van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV). Het is verleidelijk om nu nader in te gaan op de ornithologische bijzonderheden die wij op het 'Ile de Beauté', zoals de Corsicanen hun eiland plegen te noemen, te zien kregen. Dit heb ik echter al eens in 'Natura' gedaan en later te zamen met Gijs Middelman ook in het Franse tijdschrift 'Alauda'.

Het Vogeljaar is in de eerste plaats een tijdschrift over Nederlandse vogels en er was in 1952 ook in eigen land genoeg te zien.

Gelukkig heb ik, sinds ik in 1947 binnen het Staatsbosbeheer van baan veranderde, steeds alle vermeldenswaardige vogelgegevens in dagboeken genoteerd. Bij het raadplegen van deze dagboeken kwam ik veel waarnemingen tegen die ik anders niet in dit artikel zou hebben verwerkt. De functieverandering in 1947 hield in dat ik van de Inspectie Bosbouw naar de toen nieuwe Inspectie Natuurbescherming en Landschap verhuisde. Ik werd aangesteld als ornithologisch medewerker, ondanks het feit dat ik eigenlijk nog maar bar weinig van vogels wist. Maar al doende leert men en het werk beviel mij zo goed, dat ik het veertig jaar heb volgehouden. Veertig jaar waarin ik het voorrecht heb gehad om op kosten van de belastingbetalers de mooiste gebieden van ons land te mogen doorkruisen. Dit met het doel gegevens te verzamelen die bij zouden kunnen dragen aan natuurbeschermingsbelangen. Het jaar 1952 was erg leerzaam. Het was een jaar waarin ik heel wat vogels en vogelaars voor het eerst of aanmerkelijk beter leerde kennen. Zo

wijdde mijn chef M.F. Mörzer Brujns (later hoogleraar Natuurbeheer) mij na twee instructieweken in 1951 en in 1952 verder in in de zang- en lokroepen van vogels die ik nog niet kende. Conform de karteringsmethode van L. Tinbergen, inventariseerden wij samen met een wisselend aantal biologiēstudenten de broedvogels in een deel van de bossen bij Doorwerth. Dit als eerste onderdeel van een reeks inventarisaties van loofbossen. Inventarisaties waarin in latere jaren behalve door ons ook door een vaste kern van vijf studenten zou worden meegewerkt. Een van hen was Hans Over. Hij verwerkte onze telgegevens van Doorwerth te zamen met die van de Franse Berg (Hoge Veluwe), het Speulder- en Sprielderbosch, het Liesbosch, de Udenhoutse bossen en Oud-Amelisweerd later in zijn doctoraalscriptie. Nadien zou ik Hans nog vaak ontmoeten, zowel privé als in bestuursfuncties bij Vogelbescherming, Sovon en de Werkgroep Vogelsterfte. Nu echter weer terug naar Doorwerth. Er huisden tot ons genoeg onder meer ook Bosuilen in ons telgebied. Eēn jong was nog zo onervaren dat het zich liet pakken. Jan Gerold, die boven in de boom was geklomen om het wat

Kokmeeuwenkolonie in het Leersumsche Veld in 1952.
Foto: S. Braaksmā.

dichterbij te kunnen bekijken, bracht de uil mee naar beneden, waar ik hem (of haar?) geringd heb losgelaten. Het dier vloog van de schrik meteen een heel eind weg. De zelfde dag zagen wij op de naburige heide achter 'De Kabeljauw', waar wij eerder al Patrijs, Wulp en Duinpieper hadden aangetroffen, een Boomvalk en een Korhoen. Wij gingen ook enkele keren naar de uiterwaard bij de Noordberg, waar wij onder meer een broedende Vissdief, zes paar Zwarte Sterns en een oeverwaluwkolonie te zien kregen.

Vóór het broedseizoen hadden zich blijkens mijn notities overigens ook al vermeldenswaardige gebeurtenissen voorgedaan. Zo hoorde het om de veertien dagen tellen van de op de plassen rondom 's-Hertogenbosch aanwezige watervogels tot mijn 'winterse' takenpakket. Hoewel mijn oogst heel wat minder groot was dan die van bijvoorbeeld tellers in het deltagebied, kreeg ik toch diverse interessante vogels te zien. Rondom Den Bosch zijn niet alleen veel plassen, maar de omgeving van de Brabantse hoofdstad was destijds nog extra aantrekkelijk voor watervogels, omdat rondom de stad 's winters veel laaggelegen graslanden vaak weken achtereen onder water stonden. Zelfs vanuit mijn slaapkamerraam kon ik dan soms foeragerende Kleine Zwanen, Wilde Zwanen, Kolganzen, Rietganzen, Kuifeenden, Smienten en Pijlstaarten zien.

Tot de hoogtepunten in 1952 behoorden zeker de waarnemingen van twee Roodkeelduikers in het Bossche Broek op 11 februari en later van een exemplaar op de IJzeren Oom bij Orthen op 8 november.

Verder genoot ik weer van de Brilduikers die iedere winter aanwezig waren op 'De IJzeren Man' te Vught. Dit vooral als zij het voorjaar in hun hoofd kregen en plotseling druk begonnen te baltsen. Toen ik hier tijdens een bijeenkomst van de Nederlandsche Ornithologische Vereeniging over sprak met de cineast Siem de Waard, reageerde deze met de opmerking dat hij dat graag zou willen filmen. Ik bood mij aan als gids en zo fietsten wij op 7 maart samen met Vic Langenhoff, die ook graag mee wilde, rond 'De IJzeren Man'. Hoewel het vrij koud was baltsen de Brilduikers gelukkig wel. Zij kwamen echter helaas niet dicht genoeg bij om zich te laten vereeuwen. Wij hadden die dag trouwens nog meer pech. Omdat De Waard ook graag een kijkje wilde nemen bij de grote blauwe-reigerkolonie op Maurik fietsten wij langs de Loonsche Baan in die richting. Tot onze spijt, want De Waard wilde vroeg naar huis, gingen de spoorbomen vlak voor onze neus dicht en ruim vijf minuten later was er nog steeds geen trein in zicht. Vic stelde voor om maar onder de spoorbomen door te kruipen en voegde meteen de daad bij het woord. Wij volgden even later wat aarzelend zijn voorbeeld. Dit was iets wat wij beter niet hadden kunnen doen. Nog geen tweehonderd meter verder werden wij namelijk achterhaald door een hijgende politiemannetje, die, ongevoelig voor ons argument dat het toch niet normaal was om een overweg te sluiten als er nog lang geen trein aan kwam, prompt proces-verbaal opmaakte. Op Vic's vraag of hij na ons ook met zijn fiets onder de spoorbomen was doorgekropen antwoordde

hij bevestigend. Vic maakte zich daarover zo kwaad, dat hij er uiteindelijk nog een proces-verbaal wegens belediging bij kreeg...

De enige lichtpuntjes voor De Waard waren dat hij later op Maurik nog wat plaatjes kon maken van broedende reigers en dat wij eerst 's morgens samen op de ontgonnen Helvoirtse Heide al zes baltsende Korhanen hadden aangetroffen. Wat het winterse vogelleven rond Den Bosch betreft, is ook vermeldenswaard dat er destijds geregeld Bonte Kraaien te zien waren in de Aapolder en de Vughtse Gement, soms wel tien tot vijftien bijeen. Ook Sijsjes behoorden tot de vaste wintergasten. Dit tot genoegen van een aantal actieve clandestiene vangers. In de Aapolder werden door hen zowel slagnetten als lijmstokken gebruikt. Ook in 1952 is er door de politie op mijn verzoek proces-verbaal opgemaakt tegen een sijsjeslijmer.

Buizerd, Sperwer, Slechtvalk en Smelleken hieven er eveneens hun tol. Ik zag ze ook in 1952 meermalen van nabij in actie.

Als er tegen het voorjaar nog geregeld een Slechtvalk boven de graslanden rondvloog was ik daar eerlijk gezegd niet blij mee. Ik had immers al vaak gemerkt dat de aanwezigheid van een Slechtvalk sterk remmend werkte op de vestiging van weidevogels. De valk pakte slechts enkele Kieviten per seizoen, maar dat bleek voldoende om de broedplaatskeuze van een aantal andere Kieviten sterk negatief te beïnvloeden. Zelf was ik destijds, evenals veel andere fervente vogelbeschermers, nog een verwoed kievitseizoenzoeker. Het idee dat er ten gevolge van de activiteiten van de valk minder eieren zouden zijn te vinden, vonden wij weinig aantrekkelijk. Dit nam niet weg, dat wij vaak vol belangstelling en bewondering de jachtpartijen van de Slechtvalk gadesloegen.

Ik vergat nog te vertellen dat ik die winter 's avonds enkele keren naar Sint Michielsgestel fietste om er met W.H.Th. Knippenberg en V.F.M. Langenhoff artikelen persklaar te maken. Het waren artikelen die in het kader van de reeks 'Enige broedvogels in Noord-Brabant' verschenen in 'Brabantia'. Zij kregen gelukkig goede recensies. Later bood C.G.B. ten Kate zelfs aan om onze verdere verhalen in 'Limosa' te publiceren, een aanbod waarvan wij dankbaar gebruik zouden maken. De genoemde artikelenreeks, die een voorloper vormde van de in 1967 verschenen 'Avifauna van Noord-Brabant', paste in het streven van Mörzer Bruijns om gegevens te laten publiceren die konden dienen als ruggesteun voor een betere bescherming van in ornithologisch opzicht belangrijke gebieden.

De al beschermde terreinen hadden overigens eveneens zijn aandacht. Zo achtte hij het zinvol om meer gegevens te verzamelen over de vogelwereld van de Boschplaat dan er in de destijds tot de broedtijd beperkte verslagen van de bewakers werden vastgelegd. Ten behoeve van het geplande meer uitgebreide onderzoek aldaar reisde ik in 1952 enkele keren naar Terschelling. Meestal samen met de op dit eiland rentenierende vogelkenner Hein Wesseling liep ik dan langs een vaste route over de Boschplaat om er waarnemingen te doen en te noteren. Op 13 februari

zagen wij bijvoorbeeld een troep van circa 15.000 Kanoetstrandlopers.

Het leek er aanvankelijk op dat het in 1952 een vroeg voorjaar zou worden. Grote Lijster en Veldleeuwerik zongen in februari op veel plaatsen volop en het eerste kievitseizoen werd al op 13 maart aan Hare Majesteit aangeboden. Het was bij Ruurlo gevonden.

Op 26 maart zag een deel van de vroeg broedende vogels zich echter genoodzaakt om als gevolg van zware sneeuwval hun legsels te verlaten. Enkele dagen later was het evenwel weer prima voorjaarsweer.

Op 5 april zongen de Blauwborsten in de Aapolder, plaatselijk begeleid door een krijsende Wateral. Boven de polder vlogen twee IJsvogels op weg naar de nabijgelegen Zuid Willemsvaart. Zij broedden er destijds evenals vijf tot acht paar Oeverzwaluwen nog in holen in de niet beschoeide steile oevers. Vlak bij ons huis maakten de Kuifleeuweriken aanstalten om te gaan nestelen en boven de graslanden blaatten de Watersnippen, riepen de Grutto's en buitelden de Kieviten. Ook Zomertaling, Kempphaan, Gele Kwikstaart en Sprinkhaanrietzanger waren weer present. Evenals in een aantal voorgaande jaren bracht ik in 1952 de verspreiding van deze en alle andere zich territoriaal gedragende vogels in de Aapolder en in het Bossche Broek in kaart. Naast deze in het huidige vakjargon Broedvogel Monitoring Project (BMP) genoemde activiteiten hield ik mij gedurende het broedseizoen onledig met het inventariseren van soorten waarvan Frans Haverschmidt in zijn in 1942 verschenen 'Faunistisch Overzicht' een nader onderzoek naar de verspreiding in Noord-Brabant als wenselijk betitelde. Knippenberg, Langenhoff en ik hadden hier nog een aantal soorten aan toegevoegd. Zo hadden wij toen al ons eigen Bijzondere Soorten Project (BSP) dat circa tachtig soorten omvatte. Ruim de helft hiervan bleek later ook op de in 1986 gepubliceerde Sovon BSP-lijst voor te komen.

In het kader van ons onderzoek doorzocht ik in 1952 per fiets en waar nodig te voet een groot deel van Noord-Brabant. De hierbij vergaarde inventarisatiegegevens werden aangevuld met inlichtingen van andere vogelkenners. Zij waren desondanks merendeels stellig erg onvolledig. Toch bieden de toen gemaakte aantekeningen nu een bron van vergelijking met inventarisatiegegevens uit latere jaren. Zo blijkt onder meer uit de in 1990 in 'Vogels in Midden-Brabant' gepubliceerde telresultaten dat enkele broedvogelsoorten er duidelijk in aantal zijn toegenomen. Dit geldt voor Fuut, Buizerd, Havik, Sperwer, Scholekster, Bosuil, Zwarte Specht en Boomklever. Verder blijken Wulp, Grutto en Witgesterde Blauwborst plaatselijk duidelijk talrijker te zijn dan vroeger. Elders zijn de aantallen broedparen echter sterk teruggelopen. Voor de Wulp geldt dat het aantal heideparen is verminderd, maar dat er nu veel meer Wulpen op grasland broeden dan in 1952. De Grutto's hebben in de omgeving van Den Bosch verschillende vroegere broedplaatsen ten gevolge van stadsuitbreiding verloren zien gaan. In de Vughtse Gement broeden

In de toenmalige Oespelerpeel zagen wij Witgesterde Blauwborsten.

Foto: Gerard de Hoog.

echter meer Grutto's dan vroeger. De Blauwborsten zijn na de afsluiting van het Haringvliet 'explosief' toegenomen in en rondom de Biesbosch. Rondom Den Bosch en later vooral ook in de Langstraat is deze soort echter ten gevolge van biotoopveranderingen sterk teruggelopen. De sterke teruggang van soorten als Roerdomp, Grauwe Kiekendief, Zomertaling, Patrijs, Korhoen, Watersnip, Kempphaan, Zwarte Stern, Nachtzwaluw, IJsvogel, Kuifleeuwerik, Oeverzwaluw, Grote Karekiet, Rietzanger, Grauwe Klauwier, Klapetekster, Geelgors en Grauwe Gors is een verschijnsel dat, zoals bekend, helaas niet tot Noord-Brabant beperkt is gebleven.

In 1952 waren deze soorten gelukkig in ten minste enkele van onze excursiegebieden nog aanwezig. Zo hoorde ik bijvoorbeeld Roerdampen roepen in de 'Meer van Engelen' en in 'De Brand' bij Ulvenhout. In de 'Moerputten' tussen Den Bosch en Vlijmen huiskden zelfs wel drie of vier paren. Verder waren er broedgevallen in de beide later door de stadsuitbreiding opgeslokte vroegere eendenkooien, namelijk in de Empelse Kooi en in de Deuterense Kooi (waar ik op 14 juni vier jongen ringde).

Van de Grauwe Kiekendief broedden onder meer twee of drie paren in de 'Moerputten', waar ik, toen ik er op 4 mei met mijn collega Chris van Leeuwen naar de Melkviooltjes ging kijken, wat verderop een nest met twee bijna vliegvlugge jongen aantrof, die ik beide heb geringd. Eén hiervan is op 10 mei 1953 geschoten op het Italiaanse eilandje Pianosa. Blijkens Thieme's Vogeltrekatlas is dit de meest zuidoostelijke terugmelding van een in Nederland geringde Grauwe Kiekendief.

Twee weken later kreeg ik opnieuw jongen te

zien, namelijk langs de Beerze bij Netersel. Zij werden door Bertus van Dooren geringd. Wij waren er samen op zijn motor naartoe gereden. Ik herinner mij nog goed het gehobbel en geslinger over zandwegen en 'kinderkopjes'. Opeens dook een witte keeshond op, die naar onze benen hapte, maar daarbij de motor raakte. Het beest was op slag dood. Wij vonden het heel erg, vooral voor de kinderen van de eigenaar die net aan kwamen lopen. Wat vogels betreft was onze tocht echter zeer geslaagd. Behalve het Beerzedal bezochten wij 'Het Goor' en 'Flaas' op het landgoed 'De Utrecht', waar wij behalve acht Geoorde Futen onder meer ook nog vier van de twaalf aldaar in 1952 volgens Van Dooren nog geregeld baltsende Kemphanen te zien kregen. Het voert te ver om van alle in aantal teruggelopen soorten te vermelden waar deze in 1952 nog voorkwamen. Ik wil daarom volstaan met de vermelding dat ik de telling van vijftien zwarte-sternekolonies voor mijn rekening nam, grauwe-klauwiernesten vond in de 'Moerputten', bij Oirschot en bij Biest-Houtakker en dat ik langs de Maas tussen Grave en Empel op één dag ten minste twaalf Grauwe Gorzen hoorde zingen. De Rietzangers en Geelgorzen waren toen nog zo talrijk dat ik noodgedwongen moest volstaan met het noteren van bijvoorbeeld 'algemeen aanwezig' of 'tientallen zangterritoria'.

Buiten Noord-Brabant bezocht ik in het broedseizoen van 1952 eveneens een aantal natuurgebieden. Hiervan kwamen Doorwerth, de Boschplaat en Corsica al ter sprake. Over de Boschplaat kan ik nog vermelden dat ik deze ook in het broedseizoen een keer heb bezocht, namelijk op 7 en 8 mei, deels te zamen met H.C. Wesseling. Op en langs onze vaste telroute vonden wij onder meer nesten van Blaauwe Kiekendief en Strandplevier en wij zagen onder andere een Middelste Jager, een Grauwe Klauwier en zes Strandleeuweriken.

Op 17 mei bracht ik met mijn collega Herman Misset een bezoek aan het Leersumsche Veld. Behalve honderden Kokmeeuwen huisden er

ook circa tachtig visdiefparen. Ook zagen wij diverse Dodaarzen en ten minste zeven Geoorde Futen.

Op 1 juni bracht onze KNNV-afdeling een bezoek aan het terecht beroemde natuurmonument 'De Beer' op het eiland Rozenburg, waar wij onder leiding van bewaker W. Korfmaker een wandeling maakten door het duingebied en langs de broedkolonies van Kokmeeuw, Visdief en Grote Stern.

In het Peelgebied op de Brabants-Limburgse grens werd in 1952 nog volop turf gegraven, waarna de afgegraven gronden merendeels snel tot landbouwgebieden werden herschapen. Vooraanstaande natuurbeschermers deden inmiddels hun best om ten minste enkele flinke stukken van het hoogveen als reservaat te behouden. Om de noodzaak van het behoud te onderstrepen, moesten er onder andere gegevens worden verzameld over de ornithologische betekenis.

In dat kader bezocht ik op 5 en 6 mei het Limburgse deel van het huidige reservaat De Groote Peel (toen de 'Ospelerpeel' genoemd), alsmede enkele kleinere Peelrestanten in de omgeving van Ospel en Nederweert. Dit deed ik te zamen met de jager, landbouwer en café-eigenaar G. van Deursen, een oom van de latere reservaatbewaker. Deze kende het gebied op zijn duimpje. Tijdens onze fietstochten en wandelingen kregen wij onder meer een Roerdomp, een visdiefkolonie, enkele zingende Blauwborsten en drie Grauwe Klauwieren te zien. De ontgonnen Peelgebieden waren kennelijk erg aantrekkelijk voor Grauwe Gorzen. Wij hoorden er acht of negen zingen.

Verder toonde Van Deursen mij een nest met vijf eieren van deze soort dat hij eerder had gevonden in een perceel haver. Bruine en Grauwe Kiekendieven jaagden zowel boven het hoogveen als boven de aangrenzende gras- en bouwlanden. Vooral de Bruine Kiekendief was destijds in vele delen van ons land nog zo algemeen dat zelfs sommige vooraanstaande natuurliefheb-

Blaauwe Reiger tracht mee te profiteren van de prooi van een Bruine Kiekendief.

Foto: Gerard de Hoog.

bers het wenselijk achten om een deel van de nesten te verstoren. Veel jagers en jachtverzamelaars gingen nog verder en schoten of vergiftigden met of zonder vergunning ook de oude vogels.

Ook Noordwest-Overijssel werd in dit opzicht als een probleemgebied beschouwd. Omdat in de aangrenzende Noordoostpolder in 1951 ten minste vierhonderd kiekendieven illegaal waren gedood, wilden degenen die belast waren met het verlenen van vergunningen tot bestrijding van schadelijk geachte vogels, graag kwantitatieve gegevens over de kiekendievenstand in de Kop van Overijssel. Zodoende bracht ik daar in juni enkele dagen door om contacten te leggen met plaatselijke vogelkenners om zo bij hen nadere inlichtingen in te winnen over de aantallen broedende kiekendieven. Van deze gelegenheid maakte ik graag gebruik om tevens een kijkje te nemen in de Weerribben en de moerasgebieden bij Belt-Schutsloot, de Beulakerwijde en het Zwarte Meer. Behalve de drie er broedende kiekendiefsorten zag ik er onder meer Purperreigers en vooral opvallend veel Zwarte Sterns. Er huisden ook Veldduiven.

Op een drijftil langs de rand van de Beulakerwijde ringde ik twee jongen. Kort bij het nest zakte ik zo diep weg dat ik zonder hulp van gids Jordens misschien inmiddels al tot een veenlijk zou zijn getransformeerd. Die zelfde dag bezocht ik ook Arend Timmerman, die toen bewaker was van het Zwarte Meer en ik hielp hem 's avonds bij het leiden van een excursie met een aantal inwoners van Zwartsluis. De volgende morgen plaatsten wij samen een observatiehut op het 'Vogeleiland'.

In juli vroeg Mörzer Bruijns mij om eens een paar dagen in de Meinweg bij Herkenbosch rond te neuzen om te zien of dit gebied voldoende belangrijk was om voor een reservaatstatus in aanmerking te komen. Ik deed dit in gezelschap van de plaatselijke vogelkenner Jan Hartog. Hij vertelde mij tevens welke door ons toen niet waargenomen soorten er eerder in 1952 wel als broedvogel waren gesignaleerd. Tijdens het bezoek kregen wij onder meer een Buizerd en een Grauwe Klauwier te zien, alsmede twee of drie jagen- de Grauwe Kiekendieven. Vlak bij de Duitse grens vonden wij een nest met drie jongen van laatstgenoemde soort. Deze werden meteen geringd.

Toen ik 's avonds vanuit Roermond een wandeling maakte langs de Maas ontdekte ik in een rietveldje een slaapplaats van circa tweehonderd Witte Kwikstaarten, een aanwijzing dat het broedseizoen inmiddels al weer vrijwel voorbij was.

In september werden de watervogeltellingen her- vat. Op 'De IJzeren Man' waren behalve tientallen Wilde Eenden ook veel Dodaarzen aanwezig. Op de 20ste noteerde ik zelf ten minste ach- tien exemplaren. Twee weken later waren de eerste Brilduikers weer present. Op 8 november verbleven er al 115 Kleine Zwanen op de drassi- ge graslanden bij de Deuterense Kooi.

In oktober bracht ik een week op de Boschplaat

door. Omdat Eggink, de beheerder van het toen nog bij paal 18 gelegen Biologisch Station, naar de vaste wal moest, nam ik tijdelijk zijn functie over. Het was geen onverdeeld prettige week, want het stormde en regende vaak. Mijn vrouw en ik hadden de eerste dagen vijf studenten 'in de kost' die met ons vogelwaarnemingen heb- ben gedaan. Wij zagen toen onder meer onze eerste tien Bonte Kraaien van dit seizoen. Na het vertrek van de studenten hebben wij samen nog wat trektellingen gedaan. In december bracht ik met Wesseling weer een bezoek aan de Bosch- plaat. Mede omdat het sneeuwde kregen wij vrij weinig vogels te zien. De besneeuwde duintop- pen waren overigens ook zonder vogels de moei- te van het bekijken waard!

In de herfst maakte ik ook een tweetal dienstre-izen om wat meer over pleisterplaatsen van gan-zen en Kraanvogels aan de weet te komen. Op 13 november bezocht ik met Van Deursen de Ospelerpeel, waar rond de twee- tot driehonderd ganzen kwamen overnachten. Zij zochten over- dag voedsel op de landbouwgronden langs de Zuid Willemsvaart. Omdat er veel werd gejaagd, kregen wij de ganzen alleen van veraf te zien. Ik veronderstelde dat het Kolganzen waren. Vol- gens Van Deursen sliepen er echter bijna geen Kolganzen maar wel veel Rietganzen in de Peel. Als bewijs toonde hij mij een kop van een door hem geschoten Rietgans. Voor de Kraanvogels kwam ik helaas te laat. Hij had ze in november niet meer gezien, maar in oktober hadden er honderden overnacht.

Op 18 november bezocht ik in de omgeving van Dorplein de Ringselvennen en 'De Hooft' met de aangrenzende heide en zandverstuiving. Er wa- ren wel een Klapekster en ook duizenden een- den van diverse pluimage aanwezig, maar geen ganzen en Kraanvogels. Volgens inlichtingen van de plaatselijke politie kwamen deze er slechts zelden. Zij vertelden terloops wel dat de Visotters bij Dorplein zo talrijk werden dat bestrij- ding werd overwogen...

Tot zover dit lange relaas over de uitstapjes van een ambtenaar in de vrije natuur in het jaar van het ontstaan van het huidige Vogeljaar. Het leven van een ornitholoog speelt zich echter niet al- leen buiten af. Er moest ook heel wat worden vergaderd en geschreven. Zo hielp ik destijds de bestuursleden van de Nederlandsche Ornitholo- gische Vereniging G.A. Brouwer en G.C.A. Jun- ge bij het verzamelen en sorteren van de gege-vens over broed- en trekvogels die in 'Ardea' werden gepubliceerd. Verder werd in 1952 druk gewerkt om een nauwere band tussen de ver- schillende actieve vogelwerkgroepen in ons land te bewerkstelligen. In dat kader vond op 29 no- vember in de stationsrestaurant te Haarlem een bespreking plaats waarbij onder meer werd besloten om 'Wiek en Sneb', van oorsprong het orgaan van de Vogelwacht Zaanstreek en Zuid- west-Veluwe, uit te bouwen tot een landelijk vo- geltijdschrift. Een beslissing waar vogelkijkend Nederland veel plezier aan heeft beleefd en nog hopelijk lang zal mogen blijven beleven!